

Lärartätheten har gått ner 15 procent

■ Mellan läsåren 1990/91 och 2002/03 minskade lärartätheten i grundskolan med 15 procent. Det ledde till försämrade elevresultat, enligt en ny rapport från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU.

Den minskade lärartätheten har också försämrat pojkarnas resultat på den teoretiska delen av mönstringen innan militärtjänsten. Denna effekt är mer än dubbelt så stor som effekten på elevernas betyg.

Sammanslagning i Stockholm

■ Lärarhögskolan i Stockholm slogs vid årsskiftet samman med Stockholms universitet.

Mer koppling till forskning och bättre chans för lärarutbildningen att konkurrera i Sverige och utomlands, lovar rektor Kåre Bremer. Tidigast om fyra år har alla lärarstudenter flyttat från lärarhögskolans lokaler.

Ny studiesocial utredning

■ Regeringen ska utreda hur studenterna har det. Studenter som har barn eller är sjuka länge och ofta ska få det bättre. Utredningen ska föreslå hur högt studiemedlet ska vara och vilket ansvar CSN ska ha för lån och bidrag i framtiden.

Kanske kan det också bli en bonus till studenter som klarar alla sina tentor på utsatt tid. Sista mars 2009 ska utredningen vara klar.

Ny Pisa-undersökning

■ OECD planerar en Pisa-undersökning för studenter. Den ska jämföra vad studenter i olika länder kan när de läst färdigt sin utbildning.

Det kan vara svårt att jämföra hela utbildningar. Flera OECD-länder är negativa och det är inte klart om undersökningen blir av. I Sverige är regeringen positiv och vill gärna att studenter i Sverige är med i en pilotstudie, säger högskole- och forskningsminister Lars Leijonborg till Dagens Nyheter.

Rättelse

■ Den nya speciallärarutbildningen är tre terminer lång. Inte två vilket vi skrev i förra numret av Skolvärlden.

Enköpingslärare kritiska till

Betyg från sexan, nationella prov i trean, fler och tydligare nationella mål. Elevernas kunskap ska kontrolleras mer. Skolvärlden frågade lärare i trean, sexan och nian på Bergvretensskolan i Enköping hur det förändrar deras arbete.

Senare i januari väntas utbildningsdepartementet lägga fram förslag till nya betyg. Enligt direktiven ska betygen delas upp i fler steg och ges från sexan. Förra året föreslog en utredning fler nationella prov och tydligare kursplaner. I december presenterade skolverket mål i svenska och matte för skolår tre.

Regeringen har öppnat för blocköverskridande diskussioner om ett nytt betygssystem. Socialdemokra-

terna säger ja både till tidigare betyg och fler nationella prov. Dock inte till betygslänkande omdömen från ettan som regeringen vill ha.

Inskrivet i databas

Enköpings kommun har gemensamma mål i alla ämnen – för förskoleklass, tvåan, femman, sjuan och nian. Tidigare hade varje skola sin uppsättning av tolkningar. Målen är inskrivna i en databas och lärarna stämmer regelbundet av hur långt eleverna kommit mot den. Elevernas framsteg dokumenteras under hela skolgången.

Lärarna som Skolvärlden träffar på Bergvretensskolan ifrågasätter om tidigare betyg och fler prov ger dem mer information om eleverna än vad de redan har.

– Tidigare betyg tillför inte någonting. Det ligger mer tankekraft bakom orden i en utvecklingsplan, säger Mattias Westermark. Han är biträdande lokalombud och undervisar i matte och no, skolår sex till nio.

Mattias Westermark bedömer sina elever så pass ofta att betyg i fler klasser inte skulle innebära något större merarbete. Men en utvecklingsplan säger så mycket mer än en siffra eller bokstav, anser han. Planen visar elevens starka och svaga sidor så mycket mer än ett betyg. Det går inte alltid att visa elevens framsteg i betyget. Det kan vara nedbrytande, anser Mattias Westermark.

Minst tre gånger per termin träffar han de elever han är mentor för. En gång tillsammans med föräld-

Anna-Karin Axtelius är klasslärare i trean. Nya mål och nationella prov i trean oroar inte henne. Hon har haft flera femmor tidigare. Målen är en trygghet när hon rättar proven.

tidigare betyg

rarna. Det kan vara långa samtal om vad eleven kan och behöver bli bättre på. Men när det kommer till betyget verkar allt annat vara som bortblåst.

Duktiga elever stimuleras nog av tidigare betyg, tror han. VG i tre ämnen kan sporra till ett fjärde.

– Men det är inte dem jag talar om, utan om eleverna som inte når målen, säger Mattias Westermark. Eftersom skoldebatten till stora delar handlar om elever som inte når målen är det märkligt att just tidigare betyg är lösningen, tycker han.

Ibland kan det vara betyget som får föräldrar att förstå att det inte går så bra för deras barn, trots många och långa utvecklingssamtal. Det är den enda fördelen Mattias Westermark kan se med betyg från sexan.

Mattias Westermark bedömer sina elever så pass ofta att betyg i fler klasser inte skulle innebära något större merarbete.

Men den gruppen föräldrar är väldigt liten, menar han.

Fler betygssteg är han däremot positiv till.

– Det finns inget sätt att premiera elever som nästan nått målen och som jobbar hårt. Där hade tvåan i det gamla betygssystemet en väldigt viktig roll, säger han.

Lena Dejmendal-Haglund är mellanstadie lärare. På Bergvretenskolan har hon femmor, sexor och sjuor. Eleverna byter lärare i sexan, men Lena följer med dem över stadiet.

Har inte satt betyg tidigare

Lena Dejmendal-Haglund har inte satt betyg tidigare. Inte heller hon tror att själva betygsättningen blir så svår. Hon är väl insatt i bedömningen.

Men hon har svårt att se hur betyg i sexan skulle kunna bli likvärdiga över landet. En del elever får nya lärare i sexan, för dem blir betyget i sexan en slags startpunkt. För sjätteklassare som haft sin lärare i flera år blir betyget ett slags avslut.

– Det är en vansinnig skillnad, säger Lena Dejmendal-Haglund.

Stora förändringar för eleverna

Hon tror inte att betyg i sexan kommer att säga speciellt mycket om elevernas kunskap. Kanske inte heller de nationella proven. Eleverna har bytt från en till flera lärare, har kanske fått nya klasskamrater och fler klassrum att gå till. Det är stora förändringar och lärarna jobbar mycket med gemenskapen i klassen.

– Sexan måste få vara ett arbetsår då eleverna lär sig alla nya rutiner. Jag förstår inte vitsen med betyg i sexan, säger hon.

Det vore bättre om eleverna fick vänja sig vid betyg i sexan och sjuan. Få betyg på prov och lära sig förstå vad betygen står för. Att betyg i sexan skulle leda till mindre stress i nian

ger hon inte mycket för heller. Det är ändå i nian det gäller.

LR är positivt till betyg i sexan. Men det är bättre om det första betyget sätts på våren i sexan i stället för på hösten, sade ordförande Metta Fjellkner när betygsutredningen presenterades.

Målen är en trygghet

Anna-Karin Axtelius är klasslärare i trean. Nya mål och nationella prov i trean oroar inte henne. Hon har haft flera femmor tidigare, och gjort nationella prov med dem. Målen är en trygghet när hon rättar proven.

De nationella proven är bra, tycker Anna-Karin Axtelius. Resultaten säger i och för sig sällan något hon inte redan vet, men det är bra att ha svart på vitt hur långt eleven kommit. Nackdelen är att eleverna ofta blir så uppskrivade. Vissa år går det rykten på skolan om att elever som inte klarar proven får gå om.

Proven innebär mycket jobb för hela arbetslaget och därför hoppas hon att det inte blir prov både i trean och femman, åtminstone inte lika stora.

– Om proven i trean blir lika omfattande som de i femman så förlorar vi mycket tid, säger hon.

Treorna i Bergvretenskolan ska göra diagnostiska prov i vår. Det finns en risk att det blir mycket dubbeljobb, anser Anna-Karin Axtelius. Som om politikerna inte riktigt litade på den bedömning som lärare faktiskt gör.

– Det känns som en trend där

Lena Dejmendal-Haglund har inte satt betyg tidigare. Hon tror inte att själva betygsättningen blir svår.

man kontrollerar eleven. Själva har jag så svårt att förstå hur elever kan gå genom hela skolan utan att lära sig läsa.

Vad skulle göra hennes bedömning bättre?

– Mer tid enskilt med eleverna. Tid att tänka och reflektera med dem, säger hon.

Tydligare nationella mål

Det kan bli betyg i fler skolår, fler prov och tydligare nationella mål. Slutligen handlar det ändå om lärarens kompetens, anser Mattias Westermark.

Några av politikernas och utredarnas argument för tydligare nationella mål är att de måste vara lättare att förstå och tolka för föräldrar och lärare utan utbildning.

– Jag vill att lärarna ska vara utbildade och då fungerar målen. Det är inte målens fel om undervisningen är dålig, säger Mattias Westermark.

/ ERIKA WERMELING

och gjort nationella prov med dem.

FOTO ANNA SIMONSSON

Engelska elever gör prov när de är mogna

Storbritannien går ifrån nationella prov i särskilda åldrar. Eleverna ska göra proven när de är mogna.

»Testing when ready« är en del av flera insatser som ska göra brittiska elevers skolresultat bättre. I Storbritannien gör eleverna nationella prov i matte, engelska och no när de är sju, elva och fjorton år.

Nu ska lärarna bedöma när eleverna är mogna för proven. Eleverna ska också få mer stödundervisning, och skolan premieras om eleverna får bra resultat. Det är ett pilotprojekt, och kan börja gälla i hela landet från 2010.

Brittiska lärarfacket National

union of teachers, NUT, välkomnar förändringen. Proven har varit omdiskuterade länge, inte minst för att dåliga resultat kan leda till att skolor stängs. Den kopplingen finns kvar och det är NUT kritiskt till.

– Det är bra att regeringen tänker om. Men det kommer inte att bli så stor förändring om elevernas resultat får fortsätta att påverka skolornas framtid, säger John Bangs, chef för utbildningsavdelningen till Skolvärlden.

Han är orolig för att skolorna ska hålla proven hela tiden i syfte att eleverna ska klara dem så tidigt som möjligt.

/ ERIKA WERMELING